

Temadage - blokdage eller bare variation i undervisningen – et idekatalog

- Anne Okkels Olsen

Når elever taler om undervisning, efterlyser de som oftest variation og dernæst undervisning, hvor de får mulighed for at "være på". Når man så spørger, hvad det vil sige, så er svaret som regel at det er at være kreative og engagerede. Kort sagt de vil have det sjovt. Det er jo alvorlige krav, som nok kan give en lærer sved på panden, men man kan ikke altid afvise deres ønsker med henvisning til, at vi ikke har tid, eller livet ikke altid er sjovt. Jeg har derfor i det følgende beskrevet projekter, hvor jeg har forsøgt at indfri så mange af elevernes ønsker som muligt vel vidende, at det tager mere tid end den gode gammeldags metode med klasseundervisning.

Projekterne har alle været brugt i nogenlunde den form, hvori de er nedskrevet og er udvalgt sådan, at de repræsenterer spredning i tid og i form. De fleste har været brugt på blokdage men de fleste kan også gennemføres inden for det almindelige skema. Man kan evt. bytte sig til nogen ekstra timer, så forløbet bliver mere koncentreret. 1 lektion er her lig med 1 hel klokketime og en blok dag er lig med 8 lektioner.

I sagens natur er alle forløbene blevet til under den gamle studieordning, men de fleste vil uden tvivl også kunne gennemføres inden for det nye gymnasiums rammer.

Om at sammensætte grupper

De fleste af forløbene bygger på gruppearbejde, og jeg vil derfor starte med at beskrive den metode, jeg ofte bruger, når grupperne skal sammensættes.

Udgangspunktet er et skema, hvor alle de planlagte emner og arbejdsformer er opført. Emnerne kan enten være udarbejdet sammen med eleverne eller af mig. Eleverne giver hvert emne og i nogle tilfælde også den tilhørende arbejdsform, et tal, der er udtryk for en prioritering. Er der fx syv emner at vælge imellem, kan de give emnerne syv tal, idet 1 markerer, at det er det emne, de allerhelst vil arbejde med, mens 7 betyder, at de finder, at de øvrige er mere spændende. Giver alle emner 1-taller, betyder det, at jeg har frihed til at anbringe dem, hvor det passer mig. Det samme gælder, hvis de undlader at prioritere.

Derefter sammensætter jeg grupperne sådan, at flest muligt får opfyldt deres første prioritet og sådan, at grupperne får en passende størrelse. Hvis jeg må ned i tredje prioriteter for at få grupperne til at gå op, taler jeg med de pågældende elever om det. Men det er faktisk uhyre sjældent, det ikke lykkes at få alle placeret i hvert fald på en anden prioritet.

Fordelen ved metoden er, at eleverne får indflydelse på valg af emne, samtidig med at man undgår at cementere skel i klassen. For i den åbne form, hvor eleverne på stedet vælger sig ind på grupperne, er der ofte nogen, ingen vil være i gruppe med, og tit er det de samme. Jeg synes, det er en vigtig pointe at fastholde, at alle kan samarbejde med alle. Giver det problemer i grupperne, så er der jo altid den mulighed at tale direkte med gruppen om det, men så skal det ske med hele gruppen på en gang - ingen må føle der tales bag deres ryg.

1. Introduktionsforløb på hyttetur: Historien om et narkocenter

Diskussionsleg, som træner elevernes evne til at argumentere og lytte efter andres synspunkter. Der er lagt vægt på at alle kan deltage, eftersom emnet er noget, de fleste på forhånd har en mening om, og som ikke forudsætter de store forkundskaber. Desuden introduceres matrix-gruppearbejdsformen. I princippet kan man bruge en hvilken som helst historie. Den omtalte og den med narkocentret er kun brugt i dette eksempel, fordi det var en sag, der var meget omtalt i de lokale medier, da eleverne skulle af sted på deres introhyttetur.

Klassen var på forhånd er inddelt i matrix-grupper, som fremgik af den arbejdseddell, eleverne fik udleveret.

Historien om et narkocenter:

Byrådet i Odense har besluttet sig for, at der skal indrettes et behandlingscenter for narkomaner i et boligområde ca. 4 km fra Odenses bymidte. Det drejer sig et forsøg med en ny behandling, hvor de deltagende narkomaner kan få udleveret gratis heroin under kontrollerede former. Et begrænset antal narkomaner kan også bo i centeret i en kortere periode. Under dette ophold må de indtage de tildelte stoffer inde i centeret men ikke udenfor, ligesom der vil blive udleveret rene kanyler, som heller ikke må tages med ud.

Initiativtagerne begrundet forslaget med henvisning til, at der har været mange klager, dels over et stigende antal brugstyverier blandt narkomanerne, hvoraf mange bor i et socialt boligbyggeri i nærheden, og dels over at narkomanerne på det sidste er begyndt at holde til ved områdets torv, hvor der også ligger et mindre indkøbscenter, en skole og et plejehjem. Odense Kommune ønsker desuden at markere, at den er en socialt bevidst kommune, der vil gøre en aktiv indsats for at hjælpe narkomanerne og prøve nye metoder i erkendelse af, at de gamle ikke har virket. Man opfordrer derfor områdets beboere til at vise forståelse for projektet. Forslaget gav straks anledning til stor debat og mange protester blandt områdets beboere og derfor besluttede byrådsmedlemmerne bag forslaget at indkalde til et beboermøde, hvor de interesserede parter kan fremsætte deres synspunkter.

1. runde: I de enkelte grupper skal I nu tage stilling til forslaget ud fra det synspunkt, der fremgår af oversigten nedenfor. Ud over at I skal blive enige om en fælles holdning, skal I også gøre Jer klart hvilke begrundelser, der ligger til grund for Jeres beslutning. Resultatet skal I fremlægge på et efterfølgende plenum. Hvert gruppemedlem skal desuden skrive mindst 5 argumenter ned på et stykke papir, som I skal bruge, når I skal forsvare Jeres synspunkter i nye grupper.

Oversigt over synspunkter: Gruppe 1: narkomanerne (som er positive over for forslaget). Gruppe 2: beboerne. Gruppe 3: politiet. Gruppe 4: butiksindehaverne. Gruppe 5: behandlerne. Gruppe 6: de lokale politikere (som har fremsat og derfor skal forsvare forslaget).

2. runde: Plenum, hvor hver gruppe fremlægger deres synspunkter for politikerne (gruppe 6), som også er mødeledere. Hver gruppe har maksimalt to minutter til at fremlægge deres synspunkter. Seancen indledes med at politikerne giver deres begrundelse for forslaget, og slutter med, at der nedsættes tværfaglige grupper med henblik på at finde en løsning på uenighederne.

3. runde: I er nu kommet i nye grupper, der er sammensat sådan, at der er mindst en repræsentant fra hver af de seks grundholdninger. Hver deltager diskuterer sagen ud fra synspunktet fra 1. runde og under brug af de argumenter, der kom på banen ved den lejlighed. Mødet starter med, at en repræsentant fra hver af de seks oprindelige grupper fremlægger deres syn på sagen. Derefter skal I i gruppen finde frem til en fælles stillingtagen, som skal forelægges på et afsluttende beboermøde (4. runde). Læreren udpeger en talsmand til dette job.

4. runde: Plenum hvor grupperne dels fremlægger deres kompromis og dels diskuterer de øvrige forslag. Udvalgsformanden (nogen af eleverne) leder diskussion og prøver at sammenfatte.

5. runde: I en afsluttende runde diskuteres processen. Her vil vi bl. a. komme ind på spørgsmål som: Var det let at nå til enighed? - Kom alle til orde? - Hvem bestemte? Var det sjovt at deltage? Hvad kan vi overføre på diskussioner i klassen?

2. Kortvarigt projektarbejde om Middelalderen.

Formål: Træne projektarbejde og forskellige fremlæggelsesformer. Desuden introduktion af lærerforedrag.

Forberedelse:

- Kort introduktion til Middelalderen ved fælles læsning af Peter Frederiksen m. fl: "Grundbog til historie. Verdenshistorien indtil 1750", Systime 2000, side 111-125.
- En times lærerforedrag som introduktion til de otte emner og arbejdsformer.
- Eleverne vælger sig ind på emnerne, sådan som det er beskrevet ovenfor.
- Gruppernes materiale udleveres i timen før blokdagen og udgør lektien.

Tidsforbrug til projektarbejdet: 1 blokdag: Den hele blokdag bruges til udarbejdelse af projekterne, mens den halve bruges til fremlæggelserne. Er der kun en blokdag til rådighed, så sker fremlæggelserne inden for rammerne af det almindelige skema.

Projekterne: Nedenstående er en del af de oplysninger, som står på den arbejdseddél, som udleveres til de enkelte grupper.

Gruppe 1: Den sorte død

Materiale: Henrik Jensen: "Den sorte død", Gyldendal 1999, side 8-33.

Opgave: Lav en avis, som vil blive kopieret til alle og diskuteret i klasserne. I skal lægge vægt på, at avisen er spændende at læse, samtidig med at man får god besked om de vigtigste forhold vedrørende den sorte død.

Gruppe 2: Ridderliv

Materiale: Henriette og Torben Prag: "Ridderliv", Gyldendal 1998, side 20-46.

Opgave: I skal lave en plancheudstilling, som I skal gennemgå for Jeres kammerater og som derefter vil blive hængt op i klasselokalet. I skal lægge vægt på, at udstillingen bliver både klar og informativ - og spændende at se på.

Gruppe 3: Ægteskab og seksualmoral

Materiale: Kåre Johannesen: "Hor så vide", Middelaldercentret, side 19-35, 50-52, 55-59 og 65-69.

Opgave: I skal lave en radioudsendelse, der afleveres som et lydbånd. I skal lægge vægt på at give korrekte informationer og på at gøre udsendelsen spændende og underholdende. I kan f. eks. blande små oplysende foredrag med interviews og reportager. Båndene skal afspilles for Jeres kammerater.

Gruppe 4: Kvindens stilling

Materiale: Michael Norberg: "Den dynamiske Middelalder", Per Kofod 1987, side 77-84, 89-101 og 126-131: "Erhvervskvinder på Filip den Smukkes tid"

Opgave: I skal holde et foredrag i klassen - det er vigtigt, at I har en plan for Jeres fremlæggelse, som ikke må præges af for mange gentagelser og for megen tomgang - og så må I også gerne være underholdende!

Gruppe 5: Kalkmalerier

Materiale: "Mellem himmel og helvede. Danske kalkmalerier", Danmarks Radio 1979 og www.kalkmalerier.dk.

Opgave: I skal i auditoriet fortælle om kalkmalerierne gennem en power-point præsentation, som vises på storskærmen.

Gruppe 6: Landbrug

Materiale: "Landsbyens verden", side 170-187 i "Middelalderens Danmark" Gad 1999.

Opgave: I skal lave en plancheudstilling, som I skal gennemgå for Jeres kammerater og som derefter vil blive hængt i Jeres klasselokale. I skal lægge vægt på, at udstillingen både bliver klar og informativ - og spændende at se på.

Gruppe 7: Middelalderfortællinger

Materiale: Legenden: "De syv sovere".

Opgave: I skal forberede genfortælling af legenden, som I så at sige skal lære udenad, så I kan genfortælle den med egne ord.

Denne opgave fungerer bedst med kun to deltagere.

Gruppe 8: Korstog

Materiale: Peter Frederiksen m. fl: "Grundbog til historie. Verdenshistorien indtil 1750", Systime 2000, side 137-153.

Opgave: I skal opføre et lille stykke som handler om væsentlige træk ved korstogene, sådan at I får alle parter med: paven, korsfarerne og araberne.

3. Projekt "Europatidende"

Formål: Produktion af en avis, som udleveres til alle elever og som skal bruges i den efterfølgende undervisning i EU. Der vil blive udleveret en kort oversigt over EU's struktur, men grupperne skal selv finde supplerende materiale på internettet. Formålet er tillige at eleverne øver sig i at arbejde under tidspres og i kreativ brug af tekstbehandling samt redigering af tekster og billeder.

Forudsætninger:

1.-2. lektion: Generel introduktion til EU samt brug af internettet. Sidst i første lektion vælges redaktion, idet avisen skal sammensættes af fire forskellige redaktioner:

- 1) EU-informationsredaktion som bringer artikler og oversigter med faktuelle oplysninger om EU.
  - 2) Tilhængerredaktion, der bringer artikler, interviews og referater mv. som argumenterer for et JA til EURO'en.
  - 3) Modstanderredaktion, der bringer artikler, interviews og referater mv. som argumenterer for et NEJ til EURO'en.
  - 4) Tornbjergredaktionen, som bringer interviews, vælgerundersøgelser, læserbreve fra Tornbjerg.
2. lektion afsluttes med, at gruppeinddelingen præsenteres og med at hver af redaktionerne mødes for at vælge redaktionssekretær og hovedredaktør.

3. lektion:

Specialredaktionerne holder første møde for at få ideer, aftale hvem der laver hvad, og på dette trin især: hvem der skaffer hvilket materiale. Hvis der er mere tid begynder materialeindsamlingen. Mødet ledes af redaktionssekretæren.

Hovedredaktionen, som består af et medlem fra hver af de fire specialredaktioner, mødes for at aftale, hvordan avisen skal sættes op (skrifttype, bogstavstørrelse, linjeafstand, spaltetype- og størrelse, overskrifter m.m.). Der skal udarbejdes en meget klar skriftlig anvisning til alle journalisterne, så alle ved, i hvilket format artikler m.m. skal afleveres. Mødet indledes med valg af en *redaktionschef*, som leder mødet.

En hel blokdag

Der skal være arbejdspladser til hver redaktion og gerne en computer pr. elev med internetopkobling. Aviserne produceres - dvs. de skrives og redigeres sådan, at der foreligger en avis, når dagen er slut. Det indskærpes, at tidsfristerne SKAL overholdes.

8.15-9.00: Hovedredaktionen holder fri. Specialredaktionerne fortsætter materialeindsamlingen, og de enkelte journalister og redaktører overvejer, hvad de vil bidrage med. Sidste 10 minutter: redaktionsmøde, hvor redaktionssekretæren indsamler forslag fra journalisterne og fordeler opgaverne.

9.00-9.45: Hovedredaktionsmøde. Den overordnede plan for produktionen af dagens avis lægges. Derefter indkaldes redaktionssekretærene til møde med hovedredaktionen. Det aftales så nøjagtigt som muligt, hvad hver enkelt specialredaktion skal levere. Imens arbejder journalisterne på deres artikler.

10.00- 14.30: Alle arbejder på højtryk. Redaktører af enhver art må holde sig selv og hinanden underrettet om, hvordan det går. Der afholdes om nødvendigt flere redaktionsmøder - det afgør redaktionssekretærene, som også er strenge korrekturlæsere, der kan pålægge journalisterne at ændre deres artikler. Imens laver hovedredaktionen den indledende billedredaktion, forbereder layout og gør sig klar til at modtage bidrag, så disse hurtigt kan læses ind på rette sted i den færdige avis.

14.30-15.00: Nu skulle stoffet gerne begynde at flyde i en lind strøm til hovedredaktionen, der kan begynde arbejdet med at skabe dagens avis. For specialredaktionerne gælder det, at *deadline er kl.*

14.45. Når alt materiale er afleveret, kan journalisterne og redaktionssekretærene gå hjem.

15.00-16.00: Hovedredaktionen laver avisen færdig.

4. Dramatisering af den franske revolution og kongedømmets fald

Formål: At leve sig ind i en anden tid og derved opnå historisk bevidsthed.

Forudsætninger: Gennemgang af den franske revolution, hvor hovedvægten har været lagt på at forstå drivkræfterne i revolutionen dvs. sam-og modspillet mellem revolutionens mange grupperinger. Rollespillet blev brugt, da vi havde gennemgået kongens tilfangetagelse og den efterfølgende retssag mod ham. Eleverne havde i grupper udarbejdet en oversigt over forløbet og desuden arbejdet med fokus på de forskellige opfattelser af revolutionen - gruppearbejdets resultater blev anbragt i Fronter, hvorefter jeg lavede en samlet oversigt. Desuden fik eleverne nedenstående arbejdseddell:

Rollespil: Rettergangen og henrettelsen af Ludvig XVI

Vi skal i klassen planlægge og opføre et stykke, som handler om retssagen mod kongen og hans efterfølgende henrettelse.

Oversigt over grupperne og rollerne:

Gruppe 1: Designer og planlægger de ydre rammer. I skal indsamle materiale fra de enkelte grupper og selv påtage Jer specialroller som procesledere og bødde og hvad der ellers kommer til at være brug for og som specialgrupperne ikke kan tage sig af. Da det er Jer, der har det forkromede overblik, er det også Jer, der samler oplysningerne fra de andre grupper og bestiller oprin, som I synes mangler, hvis stykket skal fungere.

Gruppe 2: Kongen og hoffet.

Gruppe 3: Girondinerne - magthaverne før 1792.

Gruppe 4: Jakobinerne - Robbespierre.

Gruppe 5: Cordelierklubben - Danton og Marat.

Gruppe 6: Sansculottelederne - deltager ikke direkte i processen men prøver på anden vis at gøre deres indflydelse gældende.

Gruppe 7: Royalister - adelige og andre, der i det skjulte er modstandere af kongens henrettelse.

Under arbejdet med Jeres roller/funktion skal I gennemtænke forløbet fra kongen tages til fange efter stormen på Tuilerierne 10.8.1792 og anbringes i Temple frem til retssagen mod ham indledes i december 1792 og hans henrettelse den 21. januar. I skal også repetere hvad det var, der gjorde kongens rolle så vigtig, og hvordan de forskellige grupperinger så på ham og så skal I leve Jer ind i de personer og synspunkter, I har fået til opgave at repræsentere. Brug Jeres notater fra undervisningen og gruppereferaterne på Fronter. Ud fra det skal I finde på argumenter for og imod kongens henrettelse alt efter hvilken rolle, I har fået. Da I skal medvirke i en retssag, er I også nød til at overveje modpartens argumenter og finde på gode og slagkraftige modargumenter. Nogle af Jer må også tage stemningen med i betragtning. Det er fx svært at være royalist; det kan være direkte farligt, så I må finde på snedige måder, at skaffe Jer indflydelse på, fx ved at spille nogen af Jeres modstandere ud mod hinanden.

Arbejdsgangen:

1. lektion: Optaktstime hvor projektbeskrivelsen udleveres sammen med oversigten over begivenhedsforløbet. Derefter vælger I grupper (efter princippet ovenfor).

2. lektion: Grupperne giver hinanden lektier for til næste gang. Desuden skal I gennemtænke, hvad der er behov for af ekstra viden - dette siger I til mig, som så vil prøve at have materialet med til blokdagen.

Hel blokdag: Stykket udarbejdes.

Kl. 8-9.30: Indledende arbejde med replikker og sceneopbygning.

9.30-10.00: Plenum ledet af gruppe 1. Grupperne fremlægger, hvad de har tænkt sig og evt. problemer diskuteres igennem i hele klassen. Gruppe 1 samler sammen og uddeler kommentarer og forslag til ændringer.

10.00-12.00: Grupperne arbejder videre efter de retningslinier, der kom frem på fællesmødet. Gruppe 1 indsamler oplysninger fra specialgrupperne og uddeler opgaver ud fra helhedsplanen.

12.30-14.00: Fællesmøde hvor alle grupper fremlægger, hvad de er nået frem til. Gruppe 1 uddeler de sidste rettelsesforslag.

14.00-15.00: Grupperne udfører de sidste tilretninger af deres del af det færdige stykke. Gruppe 1 skal nu være færdig med deres sceneplan.

15.00-16.00: Fællesmøde i dramarummet. Gruppe 1 fremlægger deres sceneplan og stykket samles, hvorefter vi gennemfører to prøveforestillinger. Vi afslutter med de sidste tilretninger.

1. lektion efter blokdagen: Stykket opføres - gerne for en anden klasse.

2. lektion efter blokdagen: Afsluttende diskussion af hvad vi nu ved om den magtkamp, der resulterede i kongens henrettelse og hvad der gik galt. Til sidst vurderes hvad kommende revolutionære som Marx og Lenin kunne lære af den franske revolution.

5. Nazismens billeder

Formål: At arbejde med internettet og øve brug af power-point-præsentationer.

Forudsætninger: Gennemgang af den tyske nazisme ud fra Peter Frederiksen: "Det tredje Rige", Systime 1988.

Arbejdsform: Al instruktion og forklaring foregår elektronisk ved at bede eleverne klikke på <http://www.tornbjerg-gym.dk/rygolsen/nazismens-billeder.htm> - et link som også findes på Tornbjerg Gymnasiums hjemmeside for historie.

Tidsforbrug: 4 lektioner - tre til at lave præsentationen og en til fremlæggelserne.

6. Projekt folketingsvalg - 8. februar 2005

Egentlig egner forløbet sig til en blokdag, men folketingsvalget kom meget pludseligt, så projektet blev gennemført inden for rammerne af klassens normale skema. Da der desuden var megen lidt tid til at producere egnet baggrundsmateriale, besluttede jeg at bruge internettet mest muligt og at lade eleverne selv stå for arbejdet med at indsamle materiale om partierne.

Formål: Give viden om de politiske partier og øve eleverne i mundtlig fremlæggelse samt i at argumentere. Desuden brug af internettet.

1. lektion: Gennemgang af teknikken bag et folketingsvalg. Eleverne forberedte sig ved at gå ind på Folketingets hjemmeside. I klassen diskuterede vi desuden, hvorfor der blev udskrevet valg.

2. lektion: Lærerforedrag om de politiske ideologier med hovedvægten lagt på de idehistoriske forskelle mellem partierne. Timen blev afsluttet med at eleverne på et skema, hvor alle de opstillede partier var opført, valgte hvilket parti de særligt ønskede at sætte sig ind i. Derefter blev vi enige om, at vi i det følgende skulle koncentrere os om 4 emner: velfærdsstaten, skattepolitik, udlændingepolitik og uddannelsespolitik.

3-4 lektion: Jeg havde hjemmefra udvalgt de syv mest ønskede partier og fordelt eleverne på dem, idet jeg dog sørgede for at få fløjene ligeligt repræsenterede.

I to lektioner fik eleverne til opgave at sætte sig ind i deres parti ud fra partiets hjemmeside.

Opgaven lød på, at hver gruppe skulle finde stof om de fire emner og klippe det sammen til et dokument, der maksimalt måtte fylde 11/2 side. Der skulle være tydelige overskrifter og teksten skulle omsættes til Times New Roman punkt 12. Derefter skulle resultatet lægges ind i Fronter i de dertil indrettede mapper. Til sidst skulle de øve sig på at fremlægge deres parti, sådan at alle i

gruppen kom til orde. Min opgave bestod i efterfølgende at samle alle dokumenterne til et lille hæfte, som jeg udleverede til eleverne inden den næste lektion.

5-6. lektion gik med elevfremlæggelser og efterfølgende diskussion. Fremlæggelserne skulle ske uden at der blev læst op - eleverne skulle have det hele i hovedet. Det skulle endvidere ske på en engageret måde, idet målet var at prøve at overbevise tilhørerne om rigtigheden af synspunkterne. Hver gruppe havde 5 min til deres oplæg, for der skulle også trænes præcision i fremlæggelsen. I praksis brugte grupperne dog lidt mere tid. Derefter kunne kammeraterne stille spørgsmål, som gruppen skulle prøve at besvare i partiets ånd. Lektionen var det materiale, eleverne havde produceret.

5. lektion: Partiledersdebate, som blev afholdt dagen efter valget.

6. lektion: Klasseundervisning om hvilke politiske ideologier, der kom til udtryk i partimaterialet.

I de følgende lektioner så vi på resultatet og læste avisartikler om Folketingsvalget og dets betydning.

7. Tværfagligt projektarbejde om Pythagoras og pythagoræerne

Deltagende fag: dansk, engelsk historie og matematik

Forudsætninger: I matematik forudsættes et indledende grundkursus i geometri om trekanter og om parallellogrammer, ensvinklede trekanter, kongruente trekanter, arealer af trekanter og parallellogrammer. I engelsk og i dansk ingen specielle forudsætninger. Historie kort forløb om det græske samfund og græsk tænkning.

Samarbejdet: Forberedelsen foregik forskelligt fra fag til fag - eneste krav var, at vi alle skulle være klar til at gå i gang med projektarbejdet på det aftalte tidspunkt.

Tidsramme: Lærerne "pooled" deres timer, sådan at der ialt blev stillet 12 timer til rådighed til projektskrivningen. Timerne var fælles for alle fag, dvs. at eleverne kunne arbejde med matematik i historietimerne og omvendt. Øvrig nødvendig tid blev betragtet som en del af hjemmearbejdet.

Projekterne blev afleveret på Fronter i en afleveringsmappe, sådan at det var svært at aflevere for sent. Af hensyn til lærernes rettetarbejde skulle der tillige afleveres en papirudgave.

Grupper: Der blev arbejdet i grupper på 4, som blev sammensat af lærerne.

Produkt: Hver gruppe afleverede en rapport, der skulle være på 10-15 sider. Rapporten skulle indeholde fagopdelte afsnit, men eleverne skulle gøre sig umage med at få en helhed ud af opgavens fire dele. Alle grupperne fremstillede i princippet det samme produkt.

Evaluerings: Eleverne lavede en skriftlig evaluering af processen, mens lærerne lavede en skriftlig evaluering af hver gruppes rapport.

Projektforløb: Eleverne starter med at søge på nettet – søgeord "Pythagoras". Her findes et uendeligt stort materiale på både engelsk og dansk om Pythagoras og pythagoræerne.

Rapportens første del stod historie for - se nedenfor. Derefter fulgte en engelsk stil om Pythagoras og pythagoræerne. Det tredje afsnit stod matematik for. Her var opgaven, at hver gruppe skulle

finde to forskellige beviser for Pythagoras' læresætning. Disse beviser skulle der gøres rede for i alle detaljer og i et sprog så alle - dvs. også de af lærerne, som ikke var fagfolk, kunne følge med i bevisgange.

Eleverne fik i dansk udleveret H.C. Andersens digt: "Formens evige magi - Et poetisk spilfægteri". Heri er der et bevis for Pythagoras' læresætning, som ligger tæt op ad Euklids oprindelige bevis. Eleverne vælger et andet H.C. Andersen digt og udarbejder en sammenlignende analyse af de to digte.

Alle fire deltagende lærere læser hele opgaven, men hver retter sin del. Opgaven tæller som 1 engelsk stil, 2 sæt matematikopgaver og 1 dansk stil.

Det følgende er det arbejdsblad, som blev udleveret i historie:

Tidsforbrug: Fem lektioner, som bruges til at forberede Jer til projektarbejdet, mens tre er sat af til udarbejdelsen af projekterne.

Materialer: Peter Frederiksen: "Grundbog til historie. Verdenshistorien indtil 1750", Systime 2000. Olaf Søndberg: "Europas historie", Systime 1988. Keld B. Jessen m. fl. "Filosofi. Fra antikken til vor tid" Systime 1999.

Undervisningsplan:

1-2 lektion: Det græske samfund og det græske demokrati.

Dagens lektie: Grundbog 43-46 + tekst 11: "Perikles om Athens forfatning" + tekst 12: "Den gamle oligark".

Arbejdsform: Gruppearbejde samt fremlæggelser i klassen. Alle besvarelser på Fronter i Phyttagoras-mappen.

3-4 lektion: Synet på sygdom.

Dagens lektie: Grundbog: side 49-58 og tekst 14 og 15.

Arbejdsform: Gruppearbejde samt fremlæggelser i klassen. Alle besvarelser på Fronter i Phyttagoras-mappen.

3. lektion - Græsk tænkning: fra mythos til logik.

Dagens lektie: Filosofi side 11-18.

Arbejdsform: Klasseundervisning, men i de sidste 15 min samles I i Jeres grupper for at diskutere, hvad I skal lave til næste gang, og hvordan arbejdet i det hele taget skal gribes an.

4. lektion:

Halvdelen af timen: Virkelighedsopfattelsen i græsk kunst. Læs side 21-32 i "Europas historie".

Resten af tiden - grupperne arbejder.

5-8. lektion: Projekterne udarbejdes.

Historiedelen indgår i den fælles rapport som den historiske indledning og teoretiske ramme om projektet - historiedelen skal altså placeres først i den færdige rapport.

I skal alle behandle to aspekter:

- 1) En oversigt over de vigtigste træk ved et græsk samfund - vigtige stik ord er: bystat og demokrati.
- 2) En forklaring af de vigtigste idehistoriske forudsætninger for Phyttagoræernes virke og tænke måde.

8. Den russiske revolution set fra mange sider

Formål: At leve sig ind i andres tankeverden og at se en sag fra mange sider.

Forudsætninger: At et undervisningsforløb i den russiske revolution er afsluttet og at der er blevet læst samtidige kilder i forbindelse med gennemgangen, da det er en vigtig del af opgaven at ramme tidsånden.

Opgaven: At beskrive revolutionsforløbet fra februar til oktober 1917 fra forskellige synsvinkler. Eleverne kan vælge mellem følgende synsvinkler: 1: zaren, 2: royalisterne 3: Dumaen og Kirenskij 4: Mensjevnikkerne 5: en almindelig arbejder og 6: en ansat på den danske ambassade. Hver gruppe skriver 1-2 sider, som kan bestå i en dagbog, et brev, en leder, et interview eller blot en oplevelsesberetning. Men kravet er for det første at synsvinklen fastholdes konsekvent, for det andet at så mange aspekter af udviklingen som muligt tages med samt for det tredje at tidsånden bevares.

Tidsforbrug: enten en halv blokdag eller 4 lektioner.

1. lektion: Projektet ridses op og eleverne vælger sig på grupper - det sker sidst i en timen.
- 2.-3 lektion: Eleverne skriver deres oplæg. Resultatet lægges på Fronter. Jeg laver en avis og uddeler den til eleverne inden 4. lektion..
4. lektion: Alle har læst hinandens indlæg. Eleverne fremlægger og forklarer deres indlæg og modtager kritik/ros fra klassen og mig - det skal indgå i vurderingen i hvor høj grad de tre kriterier er overholdt.

9. USA's beslutning om at gå i krig i Afghanistan - et rollespil

Formål: At se på en sag fra mange synsvinkler samt at leve sig ind i, hvordan en vigtig beslutning træffes.

Forudsætninger: Et længere undervisningsforløb om amerikansk udenrigspolitik i den nye verdensorden, terrorisme og World Trade Center.

Tidsforbrug: En hel blokdag.

Materiale: Lektie til blokdagen er et relativt langt uddrag fra Richard A. Clarke: "Mod alle fjender", Gyldendal 2004. Uddraget handler om, hvordan USA reagerede på World Trade Center og om den store forvirring og det voldsomme pres, der hvilede på de amerikanske beslutningstagere efter terrorangrebet.

Arbejdsplan:

8.15 til 9.30: Gennemgang af teksten.

9.45.10.45: Lærerforedrag om situationen efter 11. september og de forskellige beslutningstagere opfattelse af, hvordan USA burde reagere.

Derefter valg af roller:

- 1: Præsidenten og hans rådgiver Condoleezza Rice.
- 2: Høgene i amerikansk udenrigspolitik her vicepræsident Dick Cheney og forsvarsminister Donald Rumsfeld.
- 3: Duerne her udenrigsminister Colin Powell og hans rådgivere.
- 4: CIA.
- 5: FBI.
- 6: Richard A. Clarke selv - kendt for sin optagethed af truslen fra al-Qaida-netværket.

11.00-13.00: Grupperne gennemgår Clarks tekst og beslutter sig for, hvordan de vil reagere. Opgaven er at leve sig ind i situationen ud fra den pålagte synsvinkel. På det grundlag skal de finde frem til argumenter for deres stillingtagen, som kan bygge på Clark og på deres viden om baggrunden for begivenhederne. Grupperne udarbejder et papir med deres overvejelser og argumenter, som skal bruges under rollespillet.

13.00-14.00: Rollespillet udføres: Krisestaben, som består af alle gruppernes medlemmer, mødes et par dage efter 11. september, for at træffe beslutning om, hvordan USA skal reagere. Bordene stilles i firkant og deltagerne placeres, så alle kan se hinanden. Mødet ledes af præsidenten og hans stab. Deltagerne har på forhånd fået besked om, at Bush junior selv mener, han er en handlingens mand, der ikke spilder sin tid på unødvendige overvejelser. Mødet skal derfor ledes med stor bestemthed, sådan at indlæg, der er upræcise enten afvises eller gøres mere klare.

14.00-15.00: Klassediskussion af rigtigheden i den trufne beslutning.

15.00-16.00: Grupperne færdiggør deres arbejdsrapport som til slut afleveres til mig, som vil give grupperne respons i den efterfølgende lektion.

Fra artikel om latinskoleeleverne i Odense i 1700-tallet:

Mange af disciplene kan hverken skrive eller regne...1775-forordningen indførte årlige, offentlige eksaminer, og i hvert fald fra Odense ved man, at det resulterede i bortvisning af mange disciple, som ikke levede op til skolens krav
(Anne Riising, Guds frygt og oplysning i Odense 1700-1789)

(Testimonium fra Aalborg Katedralskole omkr. 1710):

Man maa agte, at Disciplene i Odense vare saa ringeagtede, at man aldrig tillod dem at modtages i de offentlige Baller, men at de derfor maatte holde Bal imellem sig selv indbyrdes, hvor de selv var de fornemste og ikke ved andre mere Fornemmes, Ældres, mere Dyrkedes og Forfinedes Selskab kunne forædles, men snarere ved Selvraadighed og Udsvævelse i Omgangen med deres indbudne Damer eller rettere sagt Jomfruer, uden Mødrenes og Forældrenes Opsigt og Varetægt, under Glædens Tummel kunne overile sig i at stifte Forlovelsesmaal eller utilladelige Venskaber, til en sildig Fortrydelse eller en utilbagekaldelig Forbindelse.

Rektor Tauber i Odense 1786